

Luisteren naar de taal van de Bijbel

LUISTEREN NAAR DE TAAL VAN DE BIJBEL

Laat je leiden door de woorden zoals Jezus die leerde

Lois Tverberg en Bruce Okkema

Uitgeverij Toetssteen

www.toetssteen-boeken.nl

Bijbelvertalingen

Zoveel mogelijk zijn voor de citaten uit de Bijbel de teksten van de Herziene Statenvertaling gebruikt. Omdat in dit boek uitleg gegeven wordt over de vaak meervoudige betekenis van Hebreeuwse woorden, is hier en daar ook gebruik gemaakt van andere vertalingen. Bij de tekstvermelding is dat dan met een afkorting weergegeven:

NBV: Nieuwe Bijbel Vertaling uit 2004 van het NBG met de KBS

NBG: vertaling uit 1951 van het NBG

SV: Staten Vertaling

GNB: Groot Nieuws Bijbel

WV: Willibrord Vertaling van de KBS

NB: Naardense Bijbel

Bij de vragen achter elk hoofdstuk wordt soms gevraagd om een Bijbeltekst in meerdere vertalingen te bekijken. Alle gebruikte Bijbelvertalingen zijn op internet te bekijken. De meeste zijn te vinden op www.debijbel.nl. De Staten Vertaling in de editie van de Gereformeerde Bijbelstichting is inclusief kanttekeningen van de vertalers te vinden op www.statenvertaling.nl. De vertaling van Pieter Oussoren is te vinden op www.naardensebijbel.nl.

Vanwege de keus voor de HSV als basis hebben we namen uit de Bijbel gespeld in overeenstemming met deze vertaling. Dus bijvoorbeeld Mattheüs en Marcus en niet de door de NBV en WV gebruikte schrijfwijze Matteüs en Marcus.

Spelling van de Hebreeuwse woorden

Het Hebreeuws gebruikt totaal andere letters dan het Nederlands en andere westerse talen. Hebreeuwse woorden kunnen daardoor alleen maar fonetisch worden weergegeven. Dat gebeurt op verschillende manieren. We hebben gekozen om zoveel mogelijk de voorkeurspelling van de stichting Sofeer en van de Taalunie aan te houden. Dat betekent bijvoorbeeld dat we sjalom schrijven terwijl in Engelse teksten shalom wordt geschreven en in Duitse Schalom.

Luisteren naar de taal van de Bijbel
Laat je leiden door de woorden zoals Jezus die leerde
Eerste druk 2016

ISBN 9789082384017
© 2015 Uitgeverij Toetssteen
Oosterslag 4, 8385 GW Vledderveen, Nederland
www.toetssteen-boeken.nl

Oorspronkelijke titel
Listening to the Language of the Bible, Lois Tverberg with Bruce Okkema
Uitgegeven door En-Gedi Resource Center, Holland (Michigan, VS)
Vertaling: Harriët Tamminga-Hebels, Ariena Noordman en Marije Davidsdochter

Vormgeving: Gewoon Geertje
Omslag: Willeke Brandsma
Coverfoto: Istockphoto/Pete Will

Inhoud

I	Hebreeuwse zienswijzen die ons denken verdiepen	15
	1. Sjema: luister en gehoorzaam	17
	2. Da'at Elohiem: kennis van God	19
	3. Jir'a: angst, ontzag en eerbied	21
	4. Tora: wet en onderricht	23
	5. Sjofeet: een rechter als verlosser?	25
	6. Sjalom: hoe is het met je vrede?	27
	7. Zachar: zich zonden herinneren	29
	8. Jesjoea: verlossing in dit leven	31
II	Levenslessen	33
	9. Avad: werken en aanbidden	35
	10. Emoena: geloof en trouw	37
	11. Lasjon Hara: de kwade tong	39
	12. Pesel: afgoden in het land	41
	13. Chochma: door Hem gegeven wijsheid	43
	14. Ajin-Tova: een goed oog hebben	45
	15. Nefesj: God met heel je leven liefhebben	47
III	De rijke verbeeldingskracht van de Bijbel ontdekken	49
	16. Majiem Chajiem: stromen van levend water	51
	17. Tsietsiet: zichtbare kwastjes	53
	18. Chameets: zuurdesem als beeldspraak	55
	19. Tal: de verfrissing van de dauw	57
	20. Joveel: een jubeljaar	59
	21. Dam: bloed, een krachtige metafoor	61
	22. Pri: aan de vrucht herkent men de boom	63
	23. Kesjet: de boog neerleggen	65

IV	Kleurrijke woorden	67
	24. Tzelem Elohim: naar Gods beeld	69
	25. Ba'asj: zorg dat je niet stinkt	71
	26. Me'odecha: met al je krachten	73
	27. Levav: hart en verstand	75
	28. Beresjiet: begin	77
	29. Makor: op zoek naar de bron	79
	30. Kanafiem: beschermende vleugels	81
V	Het belang van familiebanden	83
	31. Toledot: waarom al die geslachtsregisters?	85
	32. Bechor: de eerstgeborene van de Vader	87
	33. Ben: een zoon zoals zijn vader	89
	34. Ach: mijn broeders hoeder	91
	35. Iesja: teveel vrouwen	93
	36. Bajit: in het huis van de Heer	95
VI	Inzichten die ons gebedsleven verrijken	97
	37. Beerach: de HEER zegenen	99
	38. Kavana: de richting van je hart	101
	39. Choetspa: bidden met vasthoudendheid	103
	40. Avinoe: onze Vader	105
	41. Kidoesj HaSjeem: het heiligen van de Naam	107
	42. Malchoet: Uw Koninkrijk kome	109
	43. Lechem Choekaanoe: ons dagelijks brood	111
	44. Ra: red ons van het kwaad	113
	45. Amen - instemming	115
VII	Hoe dacht men over de Messias?	117
	46. Masjach: wat betekent Christus	119
	47. Besora: wat is het goede nieuws?	121
	48. Melech: een koning naar Gods hart	123
	49. Navi: een Profeet als Mozes	125
	50. Ani: de lijdende Koning	127
	51. Go'el: onze lossen	129
	52. Immanuel: God met ons	131

VIII De krachtige woorden van Jezus	133
53. Ro'ee: de grote Herder	135
54. Ben Adam: de Mensenzoon	137
55. Talmied: maak veel leerlingen	139
56. Ve'ahavta: God en je naaste liefhebben	141
57. Rachoem: met de maat waarmee u meet	143
58. Kal v'Chomer: licht en zwaar	145
59. Jod: een jota of een tittel	147
60. Pekoeda: de tijd van uw bezoeking	149
61. HaPorets: het Koninkrijk breekt door	151
Mogelijke antwoorden	153
Literatuurlijst	179
Uitgaven van Toetssteen Boeken	181
Over de auteurs	183
Dankwoord van de auteurs	185
Illustraties	187

4. Tora

Wet en onderricht

תּוֹרָה

*De richtlijnen van de Heer zijn volmaakt,
ze geven levenskracht.*

*Wat de Heer afkondigt, is betrouwbaar,
het maakt de onervarene wijs.*

*Wat de Heer beveelt, is juist;
het is een bron van vreugde.*

*Wat de Heer gebiedt, is zonneklaar,
de ogen gaan ervan stralen. (Psalm 19:8-9 GNB)*

Veel christenen zijn opgegroeid met een negatieve houding ten opzichte van het woord wet. Wij hebben het gevoel dat het verbonden is met onderdrukkende en discutabele regels. Maar het woord *tora*, dat wij vertalen als wet, heeft in het Hebreeuws een heel andere nadruk en gevoelswaarde.

Het Hebreeuwse woord *tora* is afgeleid van het grondwoord *jara*, wat aanwijzen, onderwijzen, instrueren, of richting geven betekent. *Tora* kan in het Nederlands het beste worden gedefinieerd als 'onderricht', dat wil zeggen: Gods onderricht aan de mens. Als God ons iets leert, dan zijn we in zekere zin verplicht om te gehoorzamen. Daarom valt het woord 'wet' binnen de definitie van het woord *tora*, maar is niet haar belangrijkste betekenis. Doordat in onze Bijbelvertalingen het woord *tora* meestal is vertaald als wet, worden onze gedachten beïnvloed. In de joodse Bijbel vertaalt men het woord *tora* daarentegen meestal als onderwijs. In de NBV staat bijvoorbeeld:

*... [gelukkig de mens die] vreugde vindt in de wet van de HEER
en zich verdiept in Zijn wet, dag en nacht. (Psalm 1:2)*

In de joodse Tenach staat echter:

*Veeleer, het onderwijs van de Heer is zijn vreugde; en hij bestudeert dat onderwijs
dag en nacht (rechtstreeks vertaald vanuit de Jewish Publication Society - JPS)*

Wat is het een verschil als we de belangrijkste betekenis van Gods woord associëren met liefhebbende leiding, in plaats van met een bezwarende wet! Zeker, er zijn veel wetten in de Bijbel, maar zelfs die zijn gegeven om ons te vormen naar de mensen zoals God wil dat we zijn.

Een andere manier om te zien dat tora eigenlijk onderwijs betekent in plaats van wet, is dat de eerste vijf boeken van de Bijbel de *Tora* worden genoemd, terwijl ze veel meer bevatten dan alleen wetten of geboden. De Tora bevat het scheppingsverhaal en het verhaal van de zondeval, Gods uitverkiezing van de familie van Abraham, Zijn bevrijding van Israël uit de slavernij, de formering tot natie en Gods openbaring van Zichzelf als God van Israël. Alles in de Tora leert ons over Gods wegen, maar slechts een gedeelte ervan is echt wetgeving. De reden voor de naam Tora is dat het werd gezien als het onderwijs dat God via Mozes gegeven had. Het woord Tora wordt soms zelfs breder gebruikt als aanduiding voor alle boeken van de Hebreeuwse Bijbel (het OT). Deze nadruk helpt ons om God in een positiever licht te zien. Het woord tora herinnert ons eraan dat God, in plaats van hoofdzakelijk een wetgever te zijn of een rechter die klaarstaat om ons te straffen, een liefhebbende vader is die zijn kinderen leert hoe ze moeten leven. Jezus, die Zijn discipelen en de menigten onderwees, volgde simpelweg Zijn Vader na door ons te leren hoe we leven kunnen ontvangen en hoe we dat overvloediger kunnen leven.

Vragen bij hoofdstuk 4

1. Lees Psalm 1:1-3 en Psalm 119:1-20 en vervang het woord wet door onderricht. Hoe verandert dit de toon van deze psalmen? (Vergelijk eventueel een Joodse Tenach met een christelijke Bijbelvertaling).
2. Lees Spreuken 13:14 in de Herziene Statenvertaling (HSV). Op andere plaatsen wordt in de HSV het Hebreeuwse woord tora als wet vertaald. Hoe overlappen de begrippen onderricht en wet elkaar vanuit dit vers en de verzen van vraag 1? Hoe zou je in het Nederlands uitleggen wat met tora wordt bedoeld?
3. De beschrijving 'de Wet en de Profeten' was een begrip dat Jezus gebruikte om de Schriften aan te duiden - de Pentateuch (vijf boeken van Mozes), de boeken van de profeten en de overige boeken. Hoe beïnvloedt deze kennis het lezen van de volgende passages? Mattheüs 7:12 en Lukas 16:16-17
4. Lees Leviticus 19. Hoe denk je persoonlijk over de wetten van God als je die leest? Voel je een last of ben je blij met Gods onderricht? Welke invloed heeft dat op hoe je leeft?

8. Jesjoea

Verlossing in dit leven

יְשׁוּעָה
:‏

*En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God,
en Jezus Christus, Die U gezonden hebt. (Johannes 17:3)*

Door onze Griekse achtergrond hebben wij de neiging om deze wereld als waardeeloos en slecht te beschouwen, in plaats van de Bijbelse houding aan te nemen dat de schepping goed is en dat het menselijk leven zinvol is. We verlangen naar de hemel. Hoewel dat goed is, denken we vaak dat ons leven alleen maar wachten is – wachten totdat Christus terugkomt, of wachten totdat we sterven en naar de hemel gaan. Als we het Bijbels-Hebreeuwse begrip verlossing (*jeshoea*) beter bekijken, kan dat ons een ander perspectief geven.

Veel moderne christenen zien verlossing als toelating tot de hemel na het sterven. Het is waar dat we vrijgesproken zullen zijn van het oordeel, maar dit is slechts een deel van het Bijbelse beeld van verlossing, dat ook het herstellen van een relatie met God in dit leven omvat. Dit begrip van verlossing in het heden stelt ons in staat om sommige teksten te begrijpen die anders misschien niet zoveel betekenis voor ons zouden hebben. Paulus zegt:

*Blijf u inspannen voor uw redding, en doe dat in diep ontzag voor God, want het is God die zowel het willen als het handelen bij u teweegbrengt, omdat het hem behaagt.
(Filippenzen 2:12b,13 NBV)*

Als we alleen over verlossing denken in termen van een toekomstige beloning, dan klinkt deze tekst alsof we voortdurend in een staat van bezorgdheid zouden moeten zijn. Maar als verlossing iets is dat we al hebben, dan spreekt Paulus over diepe *eerbied* voor God voelen (zie hoofdstuk 3), een gevoel dat elk deel van ons leven in relatie met Hem wil brengen.

Daarnaast vergelijkt Jezus in Zijn gelijkenissen een ongelovige met een schaap dat van de kudde is afgedwaald, of met een verloren zoon die zijn familie heeft verlaten. Verlossing komt wanneer de herder het schaap vindt en het naar huis brengt, of

wanneer de verloren zoon weer in de familie wordt opgenomen. Verlossing en eeuwig leven beginnen nu, als een relatie met God begint.

Jezus zegt:

En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die U gezondend hebt. (Johannes 17:3)

Het is interessant dat ons beeld van God verandert als we verlossing zien als iets dat in dit leven begint. Als verlossing alleen gaat over het ontsnappen aan de hel, dan is ons beeld van God vooral dat van een boze rechter, die we zullen ontmoeten als we sterven. Als God echter een herder is die zijn schaap zoekt of een vader die er intens naar verlangt dat zijn zoon thuiskomt, zien we dat Hij heel veel van ons houdt en ons nu al dicht bij Zich wil hebben.

We moeten ons ook de vraag stellen: als we nu al in de eeuwigheid leven, is dat dan in ons leven te zien? Als we slechts op een toekomstige belofte wachten, kunnen we ons leven hier gemakkelijk verspillen. Zou een leven in relatie met God gevuld zijn met gedachteloos vermaak of materialisme? De wereld om ons heen is vol mensen die de zin van het leven niet zien. Misschien zou het evangelie krachtiger klinken als we hier zouden beginnen uit onze verlossing te leven, in plaats van te wachten op de toekomst. In 1 Timotheüs 6:12b staat:

Grijp naar het eeuwige leven, waartoe u ook geroepen bent en de goede belijdenis afgelegd hebt voor vele getuigen.

Vragen bij hoofdstuk 8

1. Lees Johannes 17:3. Wat verrast je in de beschrijving van het eeuwige leven? Hoe verbreedt dat je begrip van de woorden eeuwig leven?
2. Rabbi's uit de tijd van Jezus stelden eeuwig leven tegenover snel voorbijgaand leven. Eeuwig leven betekende voor hen een leven dat zich richtte op eeuwige zaken en zich voorbereidde op de eeuwigheid. Dat werd vergeleken met een leven dat zich alleen bezighield met zaken die je in leven houden, zoals eten en geld verdienen. Als Jezus het op deze manier bedoelde, hoe komt Johannes 17:3 dan overeen met het leven van een eeuwig leven?
3. Lees Kolossenzen 3:21 en 22. Hoe houden de woorden van Paulus verband met verlossing in dit leven en niet alleen maar met verlossing van onze zonden als we sterven?
4. Hoe leef jij je eeuwige leven op dit moment? Vul jij je tijd met leeg vermaak of materialisme? Of investeer je in eeuwige zaken, zoals aandacht hebben voor mensen, je relaties verdiepen, Gods Woord bestuderen en het evangelie verspreiden?